

అనందర విజయం

ముత్తనపెద్ది సత్యనారాయణ (కవి) ప్రతి

புராணம் பித்தம் பித்தம்

అం. (1) న్యాయవేదాంత విద్వాన్, ఇతని స్వేచ్ఛా ప్రకారం
అష్టాంగ సీతారామకావ్యములను,
బరిష్టాంగ సీతారామకావ్యములను

பாண்டிச்சேரி ராஜ்யம்

శ్రీమద్భగవద్గీతా సమాసాధీనము శతకావ్యములు వృద్ధి
కావ్యములు (శ్రీమదాచార్యులు)

రా. ప్రేమగారి బిడ్డలయ్య లిండ్ నమ్మి వివాహము

అంశం: పరిశోధనా ప్రాజెక్టుకు సంబంధించినది.

1998

Price: \$1.00

విజ్ఞాపన.

పాఠకమహాశయులారా! పండితమహామహలలారా!

నేను వ్రాసిన యీ యానందరామ శతకమునందు ననేక విధములగు నెఱుఁగులుండును. సంధిధ్వని భావార్థాలంకారములయందేఁబడి, లక్షణమందేఁబడి నిండియుండు చ్యుత సంస్కారములను రసగ్రహణ పారీణులు మన్నింతురుగాక యని వినయ పురస్కర నమస్కార శతంబు లర్పణజేసి ప్రార్థించుచు గాను.

శ్లో. “ తద్వాగ్విసర్గో జనతాఘవిప్లవో
యస్మైప్రతిశ్లోక మబద్ధవత్ప్రపి
సామాన్య సంతస్యయశోఽంకితానియ
చ్ఛృణ్వంతిగాయంతి గృణంతి సాధవః.”

అను భాగవతోక్తి ననుసరించి భగవంతుడగు యానంద రాముని యశం బభినుతించినందులకు పండిత పామరులందరు శ్రవించురుగాక.

ఇట్లు బుధజనవిధేయుఁడు

గ్రంథకర్త

ముత్తనపెద్ది సత్యన్నారాయణ (కవి)

సోమవరం

శ్రీ రక్ష
పీఠిక

భారతిను సాదరులారా!

శ్లో. “కతాహవైక బహుశేధర్మానుష్ఠానైః” ~~“ADUKA”~~

నామసంక్షిప్తం ముక్త్యానృణాం నాణ్యత్పరాయణమ్.

అనువిష్ణుపురాణ వచనముచే ధర్మానుష్ఠాన రహితమైన కలికాలమునందు భగవన్నామస్మరణకన్న నన్యమైన మోక్షోపాయము లేదని పెద్దలచే నిశ్చయించబడినది. గాన కరుణాపాత్రుడగు పరమేశ్వరుని యనంతావతారములలో సగ్రస్థానము వహించిన శ్రీరామచంద్రావతార యశఃపుంజము, పవిత్రమూ శ్రీరామనామముచే నానాగోపాల విదితమై యున్నది. “స్వయంతీర్త్యా పరాంతరయేత్” అనగా తమ తమచి నొరులఁ దరింపఁ జేయవలయునను న్యాయముచే నానందరామ శతకమును లోకోపకారార్థమై బ్ర॥ శ్రీ॥ ముత్తవపెద్ది సత్యనారాయణగారిచే రచియింపబడినది. ఇవలీ విషయములు విమర్శించగా నాధ్యాత్మికములని, ఆనంద’ రామ’ యను శబ్దద్వయము వుత్పత్తిచే బోధించుచున్నది. భక్తిజ్ఞాన వైరాగ్యములు యిందలి ముఖ్యవిషయములని నొక్కివక్కాణించి తిగివై యున్నవనుట కతిశయోక్తి యేమియూ లేదని యిందుమూలముగా భక్తులకు వెల్లడిఁ జేయనైనది. ఈ పాత్రమును జనులందరు భక్తియుక్తముగాఁ బఠించి భక్తిజ్ఞాన వైరాగ్యముల నందుదురుగాకయని యింతటితో విరమింపనైనది.

ఆర్యావృత్తము.

శ్లో. పాయాదశఃశతైరుపాపాని గుణైః పరాత్పరైః పురుషః

ఆనందైశ్చ సున శ్రీరామః కృతిమచ గ్రంథకర్తృమ్.

ఇతి

న్యాయవేదాంతవిద్వాన్-ఆయుర్యేదవిశారద

అద్వైతాను నీతారామశాస్త్రి,

ద్రాచలం దేవస్థానం పండిట్.

ఉ పో ధ్వా త ము.

దై వ పా త్ర స్థ న .

మ. నరజన్మజ్జాని మానిబారి కులకాంతగోరి సత్కాననాం
తరముదూరిమ్మగంబుజీరి, సతీసీతజారి యామీద నా
నరుల నేతువుగేరి రావఁబని సంతానంబువేజీరి భా
భ్యరమన్ జేరి యయోధ్యదేరినచుహాయానందరామా! ప్రభో.

ఋతనపెద్ది సత్యనారాయణ (కవి),

సోమవరం.

శ్రీ రామాయ
శ్రీ శుభమస్తు.

ఆనందరామశతకము.

శ్రీరామా ! రమణీయసీలవపుషా ! సీతామనోనాయకా !
ధీరోదారగుణాలవాల ! విలసద్దేవావళీపూజితా !
పారావారగభీర ! శోభనకరా ! బ్రహ్మాండభాండోదరా !
హారాలంకృతకంబుకంఠ ! విమలా! ఆనందరామా ! ప్రభో. 1

మ. సకలోర్వీభరభారవాహ విపులస్తంభోపమానద్వయ
ప్రకటోత్తుంగభుజా భుజాబలసమగ్రపూర్వధనీనాథిక
ప్రకర ద్వేషణ లోకభీకరకరా పద్మాక్ష సుతూత్ర ది
వ్యకలాకాంతికలాపభ క్తవినుతా ఆనందరామా ! ప్రభో. 2

శా. నీపాదాంబుజసంస్థితంబయిన సున్నిగ్ధార్ద్రస్వశ్రేయ సం
బోధీయూషరసానుమోదమనముక్త ; పద్మాక్ష విశ్వంధరా
గోపాలా ! రఘునందనా ! యనుచు భక్తుల్బాహు పూజారతి
వ్యాపారంబొడఁగూర్చి కావగదవే ఆనందరామా ప్రభో. 3

శా. నీపాదాంబుజసేవజేయు నెవడేక బ్రాహ్మణోఽశూద్రుడో
పాపాత్ముడోయనత్యవాదియొకలభిష్టుండోమిథ్యాత్ముడో
గా, పాపండమతస్థుడైనను సరే కైవల్యమునొప్పందు సం
చాపద్బాంధవ నీనెబల్కితివిగాయానందరామా ప్రభో. 4

మ. (1)వసుసంతానకులాగ్రగణ్యుడవుదివ్యఃపా2వసుర్లాతుడౌ
 వసుధానాధుడవు, పునర్వసు దినంబందుచ్చలగ్నస్థమా
 (3)వసుదైవోద్భవుడౌ, వసుంధరసుతావాత్సల్యుడౌనికుయే
 వ్యసంబుల్పమకూరు రక్షణకునైయానందరామాప్రభో. 5

మ. జనితాంతఃకరుణాకలాపకరుణాసాంద్రామహేంద్రాది(4)భా
 జనలోకేశనచూర్చనాంఘ్రిముగళాబ్జబ్జబ్జనైశ్చైతన్య
 మనువంశాబ్జనరిత్పతీ పతితకల్మాషాగ్రపాష్పానమూ
 హనిగూఢస్వభవాభిరూపవిభవా ఆనందరామాప్రభో. 6

శా. మానల్మాససమందునిల్పి నిను సన్మానోగ్రభావోచితా
 నూనంబౌ పరమార్చనల్పకప; దీనులీనదక్షాపయౌ
 ధీనన్గావ్రమటంచువేడ, వరదాద్రీ రిత్తగదంచు నీ
 ధ్యానానందమునందుడెందమమరేయానందరామాప్రభో.

శా. స్తస్యప్రాభవ కాలమంమ జననీస్తస్య ప్రపానంబు ని
 ద్రస్యస్తంబు, పరిభ్రమంబు తదనంత్రంబెన్నచాంచల్యభా
 లన్యాయంబటు విష్టపాంధమగు లీలాయవ్వనంబైచన్
 అన్యంబేమియులేదు దీనవరదా ఆనందరామాప్రభో. 8

మ. జలదాకారసురార్చితాంఘ్రిముగళా చంచతటిద్వక్సము
 జ్వలలావణ్య విలాసభాసుర జనవ్యామోహచిత్తోద్భవా
 విలసత్కొస్తుభకంఠహార సలిలా విర్భూతనేత్రద్వయా
 అలఘుప్రాభవ(5)రాజరాజమకుటాఆనందరామాప్రభో. 9

(1) మూర్ఖుడు (2) శ్యామలం. (3) నవమితిధి.

(4) స్వర్ణము, ఆకాశము. (5) రాజులకురాజులైన మహారాజులకు.

మ. నయనంపత్రికినాలవాలము జనానందోద్భవశకారణం
బుగ్గయమూల్యంబగు లోకభూషణమునొప్పుర్నాగ్రణీ రాఘవా
స్మయ దూరాయసితాంబుదాంశువపుసాభాచిన్మయానందల
వ్యయలోకోత్తరభాసమానరుచిరాఆనందరామాప్రభో.10

మ. జగదాధార జగత్స్వరూప స్వజగజ్జాలోదరా సాదరా
పగథారావిలసత్ప్రవాహనిహతః పంకాత్మపూజార్చితా
నిగమాతీత నిరంజనా నిగమవాన్ నిత్యోదయా నిర్గుణా
ఘృగభీరా శరణాగతాత్తిహరణా ఆనందరామాప్రభో.11

శా. నీనామాంకితదివ్యవృత్తముల నెన్నేబాడఁగా నాల్కుకున్
నీసీలాంబున దేహమున్ల నెడు సాన్నిధ్యంబులీకండ్రకున్
నీ సీరేజపదద్వయార్చనలఁ బాణిద్వందమున్ నెమ్మదిన్
ధ్యానేచ్ఛన్విడుమెన్ని జన్మములకున్ యానందరామాప్రభో.

మ. సవనంబుల్యోనరించియజ్వలునుభాస్వత్కర్మకాండంబులన్
సవరించెంతయు నైష్ఠికుల్ ధనుః(6)యచ్చాపృత్తిచేనప్తసం
తువులన్నీకృపచేదరింతురట వ్యర్థుండన్నిటనొప్పణ
వ్యవసాయుండవుగాన గావుమనసున్ యానందరామాప్రభో.

మ. జగతీతేతనులస్క్రమకృమముగా సారంబు హీనంబుగా
గ, గతాయుర్దశ, నిత్యకర్మల తిరస్కారోదయప్రాప్తి, పా
పగతాంతర్గతమానసేచ్ఛలును సంప్రాప్తిచే నానాటికిన్
యగచాట్లేచెను నీవెదిక్కువరదా ఆనందరామాప్రభో.14

శా. నోరారన్నినుఁజేరిల్బిషములం దుంపంగదే రాఘవా
కూరారివతతిర్లవిత్ర సుజన (7) కుప్రీపావనా దీనద
క్షా రామా యరవిందలొచనయనన్ గాపాడి రక్షించి న
న్నారాజేసెదవా? దయాద్రహ్మదయాఆనందరామాప్రభో.

శా. కామాధారనితంబి నీమణులు శృంగారంబుగా, రాక్షస
స్తోమంబు(8)ల్పముదాయమృత్యువుగ, నెంతో ప్రీతినధ్యాత్మిక
స్వాముల్వేదరహస్యమంచుఁ బొగడక సర్వత్రసంపూర్ణమా
శ్యామా! తారక నామ! కావగదపే! ఆనందరామా! ప్రభో. 16

మ. ధనమాశించి మదద్విరేఫముల చందంబొప్పునైశ్వర్య వం
తనరాంధృప్రముఖాళిగొల్చియన్యతాన్యాయాపథంబూనినే
ధనమార్జించుటె కాలమునడపితిన్ దామోదరా! సాదరా!
అనఘా! యెట్లుకృతార్థజేసెదవొనన్నానందరామా! ప్రభో!

మ. మతియందెప్పుడుమాయచేతమిళితంబైయుండులోకక్రియా
రతిచేఁ గుమ్మరిసారెవోలె దురభిప్రాయంబులోఁజేసి తి
ర్గితి నజ్ఞానుఁడనొటచే నిపుడు పుట్టెనొకె నీశక్తి; ధ
న్యతఁజేకూర్పుము సంస్మరింతునిక నిన్నానందరామాప్రభో! 18

మ. అరుణాబ్జంబులకంటె కోమలమునై యందంబునై యెట్టనై
(9) మురునై మోదకరంబునై విమలమై మొక్కేటిభక్తావళి
పరమోత్కృష్టవరప్రదాన నిలయంబై యొప్పు నీసాదముల్
యర లేకుండభజింతు నెమ్మనమునందానంద రామాప్రభో. 19

(7) ధ్వనితోఁగూడిన రోదనము. (8) యుద్ధము. (9) ప్రేమ.

శా. రాజులరాజసవ్యత్తిరూని తమసాంబ్రాజ్యంబులన్నీడి ని
 ర్వాజంబాప్ప దసోవనంబులను సవ్యాసక్తినిర్చింప, నో
 గాజీవాత్ నిరర్థకుండను దర్శిదామండ నేపాపి న
 వ్యాజా! నామదినిన్నుబొందెగనునూయానంద రామాప్రభో.
 మ జననంబాదిగ బాల్యమంతయును స్వేచ్ఛావృత్తిచే నిద్రచే
 జననీస్తస్యముచే నిరంకుశ మహాసాంబ్రాజ్య రాజన్య జీ
 వనముంబోలియు నాటపాటలవృథావ్యర్థంబయెన్ లోకమో
 హనలీలానుగతస్వగూపశరణం బానంద రామాప్రభో. 21

శా. విదారేడులనుండియవ్యయములైయాద్యంతశూన్య డవో
 నీదోవ్యాకృతిబింబితంబులగుసుస్నిగ్ధాక్ష రాభ్యాస వి
 ద్యాదాయంబున శిక్షలోమెలిగితిన్ యత్యంతమోవేదవే
 ద్యాదామోదరనీవెడిక్కిమనుషన్ యానంద రామాప్రభో.

శా. * తేజస్విభవమంకురించిపోగరెంతే నిమ్మడింపంగదు
 ర్వాజోపాయములన్ (10) స్మయోన్నతి మనోవ్యాపార
 మమైర్నియి

చ్ఛాజాగ్రతలుకామినీమణుల కచ్చన్నిల్పి (11) వత్సతిని

త్యాజన్మాంతరపాపముల్పిడుపరా యానంద రామాప్రభో.

శా. రాగంబిప్పిడిగాగంబులును గళతాదుల్బహో (12)
 త్కంఠశక్తి

మూగకైతవకార్యసంఘటనచే మోహించిలోకంబునేఁ
 బ్రోగుంజేసితిసాములిమ్మడిగ కారుల్బియశాంతమున్
 (13) ఆగూభావముచే దరింపుమనఘాతనందరామాప్రభో.

(10) గర్వము. (11) నిర్లక్ష్యం. (12) ఇష్టమైనవస్తువును పొందుటయందు
 వేగిరంబడుట. (13) అంగీకారము.

మ. ధననంపాదన పాండితీమహిమచేతలోకమందెంతయో
 ఘనమార్జునులజిన్న పెద్దలను సంఘంబందుమర్యాద పెళ్లి
 తనముల్లలుట (14) గోలగుంపువడిచి త్రంబు త్రలంబందేన,
 నన్నుమాంపకనీ వెగావలయు యానందరామాప్రభో.

శా. * రేతఃపాటవమౌతయో యుడుగ నేరేయింబవశ్చైంతయో
 వాతశ్లేష్మములంకురించి యధికంబై దేహదార్ధ్యంబులొ
 జ్జైతత్వంబు విభిన్నమై తనువు నన్నాధివ్యధల్కూగ, దై
 త్యా(15) తీవాంతకసత్త్వపాంతరహృదానందరామాప్రభో.

శా. చాపల్యంబుననాతురుండనై నేస్వాతంత్ర్యమున్నూనియే
 దోపైనన్కవచంబు వేసుకొనఁబోదు న్నేననావశ్యత
 కోపోదేకముచేత నాశ్మజలపైఁ గూర్చి, నినువేడ క
 (16) న్యాశాస్తియనిశంబు దీనవరదా! ఆనందరామా! ప్రభో!!

శా. కన్నులొనగరావు, కాళ్ళునడువంగలేవు, యత్నించి నే
 విన్నస్వీచలుపాటుదప్ప, తనువున్నీడ్వాడు, దార్ధ్యంబు బ
 లున్నచోను, శరణ్యమీవె జలజాతా! దీనదక్షాధిపా!
 అన్నెంబేమియు లేదు నీస్మరణయే యానందరామా! ప్రభో!!

మ|| మఱి నాశేహమునందు నాతురమయంబై శోషకాసాది దు
 ర్భర(17)యానాహ,వమీ 18కిలాస,వివిధవ్యాప్తోగ మైశ్లేష్మబం
 ధురమై సంస్కరోలేకముండ నెటులందున్నీ మ పూజాస్మృతుల్
 అరుణాబ్జచ్ఛరలోచనా! అభినతుల్యానందరామా! ప్రభో!! 29

(14) శ్రీ; గల్లంతు * రేతము (15) అతిశయము, (16) ఇచ్చ.

(17) మలమూత్రములు గట్టుట. (18) జోబ (త్రబ్బు)

మ. హృదయస్థానముయోగ్యమై విమలమౌ (20) హీ కాన్తి
కాచ్ఛాదికా

స్వదస్త్రైపుష్కరపూర్ణవీచికలసద్వానిప్రవాహైకమా
నదీగాన్; భక్తుఃపంచసంకలితసంతాపంబులన్దెంచునా?

న్యధలెందైనజనింపరాగలుగునా? ఆనంద రామాప్రభో. 35

మ. సకలార్థజనిహోషదీ సముదయస్వామీ ప్రకాశోపమ
ప్రకాశోద్యన్యస్థుడైనయోషానగకారధుండునీమాత, నీ
పున నత్నమృతంపుమూర్తివగుటన్ పూజించునీభక్తసం
ఖ్యకు(21)నభ్యాతమదెల్లుగలుగనా నానంద గామాప్రభో.

మ సరవినీదుక్యార్థతామ మనసా సంస్తుత్యముల్జేముచున్
కరముల్గొల్పెను భక్తసంఘములకై కాక్షించికీలాలధీ
చరణక్షౌణ్ణిపులైనస 22 త్కరము భిచ్చన్యాపూజింపరా?
యరనిందధ్వజమధ్యన్మతివివరా ఆనంద రామాప్రభో. 37

మ. (23)వతలాలంకృతశంఖకార్మకలనద్రాజీవచక్రాంకముల్
విశితజౌకనలందు తామరనదీపిస్తోమముల్లేహసం
గతమాశ్యామలవారి నాహ విలసత్కంతిచ్చటారేఖలే
వ్యతరేకంబునుదెల్పునీహహరికియానంద రామాప్రభో. 38

మ. ధరపై నెట్టియదృష్టపుణ్యములచేతనైభవోపేతలై
కిరమున్గౌరవగారవమ్మ లెసగన్గొనల్యమున్ధాత్రియన్
అరయన్వియ్యముఁబొందెనట్టిదగు నవ్యాత్మీయసంబంధభా
గ్యుమాశోభనమూర్తివై నమనఘా! ఆనంద రామాప్రభో

(20) ఖరూరము.

(21) తెగులు (రోగము)

(22) కానుకలు.

(23) అరచెయ్యి (చాచినవేళ్లరచెయ్యి

- మ. సకలంపాకలుమంబులకు నిచ్చావృత్తి నాత్మీయమా
 ర్గకుశోద్భూతమునకా⁽²⁴⁾వృష్టిప్రముదముఁజ్ఞించివీడించిమా
 సకనర్పించెద నెమ్మదిన్లుషనంతానాపహారా! సుస
 వ్యకటాక్షేక్షణముల్నిగుడ్చు మమలా! ఆనందరామాప్రభో.
- మ. వనజాస్తాస్వయంసంభవాగ్రకచ భాస్వద్రత్నరాజంబ శాం
 త, నవాంకూరనితాంతకోమల మహాతారుణ్యలావణ్య నూ
 తనకృష్ణాభరుచిప్రచార తనుసాందర్యామలా! కోమలా
 అనుకమ్పాభరణా! మహావితరణా! ఆనందరామాప్రభో.
- మ. అరుణాబ్జస్వయం పుల్లనేత్రయుగళా! అజ్జాలయానాథ! సా
 గరదివ్యోటజ! కంబుకంఠ గళితస్త్రైవేయమాలా! త్రిలో
 కరిసప్తాభవపూత నిర్ఘర మహాగంగోద్భవఃపాద ని
 త్యరుచా! చారుశరీర! రాఘవ! మహాయానంద రామాప్రభో.
- మ. జలజాతాసన పాకశాసన గీరీశాదిత్య బృందారకా
 వళిపూజాచ్చత భాసమాన నళినద్వందాంఘ్రిసంస్థిత్య పూ
 విలుపాండిత్య మతిప్రతాపుడగు నవిశ్వాక*వస్తా! మహే
 (25)జ్యలసచ్చక్రమవక్రవిక్రమకళా! ఆనందరామాప్రభో⁽⁴³⁾
- శా. పౌత్రకాలమునందు లేచియు నసంబంధక్రియాలోలఁడో
 లా త్రివాక్యకలంపటుండనయి కాలంబంత లీనంబుగా
 వీతజ్ఞానఁడనై చరించితిని పృథ్వీనాథ! దీనావనా
 ధ్యా! తూర్ణంబుగనన్ను గావనగునోయానందరామా! ప్రభో!

(24) పుణ్యం. (25) మహా + ఇజ్య=మహేజ్య=మంచినలమునఁ బుట్టిన
 వాఁడు. * తెచ్చి

మ॥ శరణార్థాన్నిజనప్రజలముల దయాస్వాంతమునన్సంతతా
దర(26)హారాధికధర్మచింతల నితాంతాప్తి నహింబ్రోవంగా
బిరుదుంగల్గినీవు నాపరముగా భీతేల? కాలాంత చ
ర్యరుచిప్రాభవభవ్య! కావనగునో సూనంద గామాప్రభో.

మ. అరయ్య కుమ్మరిసారెవోలెగపులవ్యక్తి సదాబంగర
బు రహింబ్రోవచిత్తమట్లు, తటిసీపూర్ణప్రవాహంబు బో
లి, రయంబు, కుటిలంబుతోందరయ్య బాళివ్యక్తి మైయూగి నీ
యరలేకుండగజే సెనీ వెగతిను మ్మానంద గామాప్రభో. 46

శా. నానాజన్మలపాపమో విమలపుణ్యంబో మరేభాగ్యమో
కానీదుర్లభమో మనుష్యతనపున్సంటి స్థితి(27)స్సమా
ధానవ్యక్తిని నీ సమార్చనంబు నీధ్యానంబులజ్ఞేయ ధ
న్యా! నాకెల్లపుడున్యోసంగుముదయ్య యానంద గామాప్రభో.

శా. ఆలింగూడక యున్న కాలమున దివ్యక్షేత్రసందర్శనో
ద్వేలాత్మస్ఫురియించితిన్ చెలులతోవీక్షార్థమో చిత్రము
ల్గాలించంగనో; కాంతలస్సనగనో; కానీద్వితీయండ్లనై
వ్యాళాశోకముకైనదల్పనయితిన్ యానంద గామాప్రభో.

మ. దిననాధాన్వయ రాజ రాజమకుటా! దీనావనా! లోకమో
హనమాయామనుజాశ్రీ! సకలవిద్యాపారగా! సర్వదా
మనసోత్సాహమునే నుతించెదనునుమ్మా సత్కృపజ్ఞేయ న
న్ననయంబుస్పృహసీతికోవిదునిగా నానంద గామాప్రభో. 49

- మ. జలదాకారము, చంద్రబింబసమభాస్వచ్ఛాంతమందస్మితా
మలహామోము సహస్రప్రతకమలంబై కప్పుకన్దివ్వుచా
రు లసచ్ఛోభన సత్కృపేక్షణములు గోమావళీతీరు, కా
హళమై నీసికత్వము నైలువునో యానందరామాప్రభో. ౨౦
- మ. సకలంబాకలుషంబడంగుటకు (28) శస్త్రంబై మహోత్పల్ల
మా సుకృతంబున్ యశమునగణించుటకు నై చూడన్భవన్ముఖ
మానక నెల్లప్పుడునల్పగల్గదొకొధన్యా అన్యమేమున్నదో
యకలంకాసకలానుకమ్పహృదయా యానందరామాప్రభో.
- మ. కులకాంతన్దొనిపోయినట్టిపరమగూర్చి రాగి నైదోడు ని
స్తులదోషజ్ఞుని చేచరు దనకబంధున్బంబుహర్షించి ని
శ్చలమై శాశ్వతమైనజీవన మెధేచ్ఛన్నీహనంగన్; మది
న్నలకేముండునుమాదృశాదులకిలన్ యానందరామాప్రభో.
- మ. మృదులంబై బహుశోచనీయమయి భూమిన్సజ్జనస్తోత్ర పా
త్రదమై, పండితసామరాదరమునై రాజిల్లు నీ దివ్య కీ
ర్తిధునీ (29) రంగతరంగసంఘముల నెత్తిన్తుంచిహర్షించుచో?
స్యధలన్దూరదోముక్తిగైకొనడొటయానందరామాప్రభో.
- మ. బలవద్వేషణకోటికెల్ల పరుషవ్యాపారపారీణ దో
షులు నైదీనులునైన బాంధవులపైసోత్సాహకారుణ్య భూ
తలకన్యామలచిత్తవిభ్రమలనదాజీవరోలంబ భా
వ్య లసచ్ఛోభన బాంధవుండనుసుమా ఆనందరామాప్రభో.

మ. పదనేత్రామలతాపసాధిపువధూ పాషాణ లీలాకృతిన్
పదపంచేజరజంబుచే విమలమౌ వామాకృతిస్తేసిన
ట్టినయో నీపదపద్మయుగ్మమును రూఢింగొల్వగానేల నా
వ్యధలండిందను? ముక్తిబొందనరుదా? ఆనందరామాప్రభో.

మ. అసమోద్యత్సమరప్రతాప నిపుణవ్యాపార పాండిత్య సా
హసకయాపాసనశేషుః (30) పీషునటనోద్యత్సద్గుణకార్యుక
ప్రసవాభోజకరా ఖరాదినిధనా పాపాఘనిర్వాపణా
వ్యసనానీకమడంచిత్రణమిడుమా యానందరామాప్రభో.

మ. కమలాపాన్వయభూషణా దశరథశ్చైవ తత్సజాకాశికో
త్తమఛాణా జనకాత్మజాప్రియ పితౄర్ధారణ్యసంచార చి
త్రమహీభోటజ రాక్షసాంతక ముసిందస్తామసాకల్యభా
గ్యమ పాపాపరివర్జనా (31) గిడిగిడుల్యానందరామాప్రభో.

మ. భయముల్వోవగనన్ను తించెడినభస్మానాగ్నిజండే మహా
త్మయశేషశీతిముఖ్యదైవముగ నామోదించిసోత్సాహియై
నయనంపత్తిని గొల్చెచిత్తమ నితాంతంబునమహాభక్తి న
వ్యయనారాధనసల్పు హర్ష ముదవుక యానంద రామా
ప్రభూ. 58

మ. జలజాతాసనవాసనాదులు మహాసంగ్రామరంగసల
ప్రళయంబౌ దశకంఠరాంతమునకై పార్థివ విశ్వేంద్రరా
వలయంబందుమనుష్యమాత్మనిగ సత్వేంద్రబౌద్ధగజన్మచే
సలరజ్జాలినవిష్ణుమూర్తివిసుమాయానందరామాప్రభో. 59

* ధనుర్వాభ్యాసము. (30) శేషపీ + ఇషు=భాణము.

(31) నమస్కారములు.

మ. ఇహలోకాధికభాగ్యభోగ్యములు కాసింతైననిత్యంబుగా
సహించుచున్నదన్న శాస్త్రములు సత్సంగత్వసంపత్తిచే
విహితంబయ్యె సుఖావ్యయః పదవి నీవేయంచు నిత్యంబునే
సహమున్నన్నముఁ జేసికొల్పెదను నిన్నానందరామాప్రభో!

మ. తనుకాంతుల్నివసలమేఘురుచి సంతానంబులనూరి నూ
తనలావణ్యవికాసపేశల మృదుత్వంబొప్ప, కోదండ సా
ధనమా హస్తకుశేషయంబునను దైత్యానీకగర్వాపకృ
ప్యనితాంతద్యుతిగూఢమూర్తివిగదా! యానంద రామా
ప్రభో! 61

శా. దైవధ్యానధురీణులౌజనులకుఁ దైస్యంబుహైస్యంబుగ
ల్లిశిశ్వంబునయంచు సెంచెదరుగానీ, శాతకుంభంబు (32) కీ
లావహ్నిండపియించి ఘాతలను ద్రెళ్ళనూభవణంబొనుగా
దా, విశ్వాత్మక భక్తపాలనరతా! ఆనందరామాప్రభో! 62

శా. భీలంబైబహుదుఃఖసంఘముల గంభీరంబు సంసార కీ
లాలస్తోమముదాటుటెట్లగుచు దోశాందోశనన్నాని పె
ల్లా (33)లాటంబునదాటెబాదములచే నంబోధి నెవ్వండుది
వ్యాలాపంబున వానిఁగొల్పెదను నేనానందరామాప్రభో! 63

మ. వనధిన్వానరశిల్పకల్పితము చివ్యాధిక్యమాసేతువు
దనఁ సర్వజగంబులన్దనరు ముకాహారతుల్యప్రశ
స్తనిగ ధస్తవసీయసద్యశ నితాంతాధిక్యతేజాకృతిక
లనయంబున్మదిలోనఁగొల్పెదమహాయానందరామాప్రభో!

మ. బలమావంతయులేకజీవులను యల్పంబౌచు, సర్వంబునీ
యిలలోనన్మణభంగురంబనగ నెంతే సాంతమాచీమయున్
జలజాతంబునఁ జేరిచందురుని స్వేచ్ఛానృత్తి చుంబించమా
యలువోధర్మమురాదె? నీస్మరణచే నానంద రామాప్రభో!

మ జలధినున్నద్బుదమాలికల్జననమై సాన్నిధ్యపానీయమున్
కలకనేసిన వాగ్ధికంపనముగాఁ గాక్షించితుచ్ఛాభిలా
వలచే బున్నదై నశించెదరు ఈశా! ఏమి కర్మంబు నీ
వలసినామనుతేచ్చనివ్వనగు నాకానంద రామాప్రభో! 66

శా. నీకర్మంబుకు నీవెకర్తవని కానీ పోని వాక్యంబులే
వోకల్పించి సరోజనీదళజలంబుంబోలి యల్లాడెదా;
ఏకర్మంబుకు నీవుబాధ్యుడవుకానేకావ? కర్మస్వరూ
పా! కర్మాధిపాక్షి! కర్మచలితా! పశ్యత్కర్మోజ్వలా
ధ్యా! కర్మంబులసద్గతిన్గొలుపుమోయానంద రామాప్రభో! 67

శా. నీనామస్మరణంబు హర్షమును పున్నెంబుస్మహాభోగమన్
నానానంకుల పంకనాళము నగణ్యస్వర్గసౌఖ్యోదయం
బౌనంధుకవచియింతుసజ్జనులురామా రామనామోజ్వలా
ధ్యానానందమయా! స్మరించెదనదా యానంద రామాప్రభో!

మ. పరమాహ్లాదమహద్భుతంబులగు దివ్యానంతరూపంబులం
దు(34)రతశ్రేష్ఠములౌ దశాకృతులయందున్ రామ కృష్ణా
కృతులే

పరమాహ్లాదములందు రామచరితవ్యాసంగమంబెంతో ది
వ్యుచిత్రపాథవిమంచునస్తుతులు నానానంద రామాప్రభో!

శా. శ్రీరాముండొకదేముడా? యతఁడులక్ష్మీనాథుఁడేయైనచో
నారల్పాల్పి చరింపనేలను యరణ్యంబందు; వ్రత్యర్థియై
వారానారము దాటనేల? తృటిలో భంగించడేయంచు ని
న్నారాజేతురు సంతయాత్మకులునై యానందరామప్రభో!

మ. అధమసుండగు మానవాధముని వాక్యాలాప సల్లాపదు!
ష్పథవీధి చరియించి సజ్జనులకున్ శంకాత్మకుండౌదువా?
పృథగాత్మీయశుభాశుభాధృతకరాపూజోద్యయా! మాధవా!
వ్యధలన్వినయైనర్చికావుముకృపర్ యానందరామప్రభో!

మ. తనయున్బిల్పియై, సేవకున్బలచియో, దర్పంబుకుగైసయం
తనో, దార్థ్యంబిసుమంతరిగినపుడో, తాదృప్తిగాభోజనం
బునుగావించినయడ్డో, డస్సినపుడో, మూర్ఖుండెయకాగాకని
న్ననకన్మానఁడు రామ! రామ! యని, ఓయానందరామప్రభో!

మ. ఒకపట్నంబుకు నవ్పచిక్కులను యెన్నోమార్గముల్లల్లి మీ
రకనేమార్గముఁబట్టి వచ్చినను పూరజ్ఞేకుచందంబుగా
ప్రకటోదేశ్యముచే ననేకసురలన్ బ్రార్థింతురేవేళ, నో
యకలంకా, భవదర్శనాధ్వమేకదా? ఆనందరామాప్రభో!

శా. ఆదిన్విష్టపసర్వకర్మముల దివ్యామోదమై చెల్వమాఁ
గాదా యింద్రియపారవశ్యమని సౌఖ్యాలాపసల్లాపభా
గ్యాదా మంబునఁగన్నుమిన్నుఁగనకన్కాలంబు వెల్పించితి
ఆధారా జగదింద్రియార్థనిలయా ఆనందరామాప్రభో! 74

మ. మునులకమానినులక శ్రుమారమణులక ముఖ్యాశ్రినిక
 మూర్ఖులక
 దనుజాళిక, పరతంశ్రులకవిమతులకదర్పిద్ధతాధిక్యులక
 మనుషక, మన్నిగొనంగ సక్రమధమర్మర్యాదుఁజేసెను న
 న్ననయంబున్ననుపన్ముతించెదనదాయానందరామాప్రభో! 75
 మ. ఒనరన్లోకములోన నూటికరయో యొక్కఁడొ నీపేరుతె
 ల్యనివాడుండును సర్వవర్ణములలో నాబాలగోపాలముక
 కనరత్నాకరధర్మనంస్కృతులలో, కాఖాలలోఁగూడనీ
 యనఘాస్మీయక నామకీర్తన మెయ్యానానంద రామాప్రభో! 76
 మ. పరమామ్నాయముబాడుకొంచువిమలవ్యాపారపారీణతా
 దరమామానసమందు, మానముననిక ధ్యానించుఋష్యాశికా
 ధరువౌ నెయ్యమ, గాఢినందనుయగాధస్వాంతిహర్షలబ, నై
 ల్యరసోద్భూతశరీర వేడివనదా యానంద రామాప్రభో! 77
 మ. రసజాప్తాన్వయరాజ! రాజమకుటాగ్రస్వామిసంస్కృత్య పా
 దసరోజా(శిర)జలజాప్త సేత్రయుగళాంతవ్యాప్తమాసత్తృపా
 రస సోత్సాహసుభక్తరక్షణ రణోగ్రప్రౌఢ ధంకాఘమా
 ధ్యసమధ్వానధణంధణంధణయశాఽనందరామాప్రభో! 78
 మ. సుతుడంచున్విధుడంచుభర్తయనుచుకౌశ్యంగారపుంజంబటం
 చుతుపాసీయని, కాలుడంచుహితుడంచుకదేవుడంచుకమత్పం
 చుతలంచక; పితమానిసీతయు వతీస్తామ ప్రజా రాక్షసా
 సేతవక్త్రేందు విభీషణాగ్రజులకుక సేయస్కరంబౌచు భా
 వ్యతరంబౌభవదీయమాయలు సదాయానందరామాప్రభో! 79

(85) ఇందియాధ్యక్ష:- ఇందియవిషయములగు శబ్దము మొదలైన పంచభూత
 సుఖములు. (86) మూర్ఖుడు, చిందుగిడు.

మ. సరమాంశాశనుల ప్రవర్జనముచే నాకస్థులనేయ; పా
దరజుబందు సహల్యచీకుదొరగన్ స్థాపించ సుశ్లోకగా,
ఁరమామోదమునన్భజించు యనుకమ్మన్గోరుదివ్యేచ్ఛన
వ్యరుచి; కాక యథోగతేయగుననాకానందరామాప్రభో!

మ. అమృతాహారవిపత్తులందు కినుకయశాంతమున్నిత జే
యుమహాభాగ! సుగప్రకాండ కుశలోద్యోగాత్మగోదండవి
క్రమధర్మా సుగుణాకరా రఘుకులత్మౌపాధిపస్తోమము
ఖ్యమ సాష్టాంగనమస్కృతుల్పలిపెదన్ యానందరామా
ప్రభో. 81

మ. అరయన్వేదముచేత సజ్జనవివేకాగ్రంబుచేభక్తిచే
బరమానందముచే వెలుగుపరమబ్రహ్మంబు, నిర్వామణ్యు
స్థిరుఁడయిస్థిరుఁడు సమర్థుఁడగునా జిహ్వాదువిజ్ఞుండు భ
వ్యరుచిప్రాధపుఁడు సనుస్తమవునీ వానందరామాప్రభో.

మ. హరకోదండవిఖండనంబెవని బాల్యక్రీడగాగలెత్వ
గృరుడౌచున్జనకాన్జఁగాలినడకన్ కానన్దన్ యెవ్వఁడా
సురవర్గ (37) క్రిధనన్యపారతనుతాసూచించెభార్యాకుశౌ
ర్య రసంబెవ్వఁడు! అట్టివానిఁగొలుతున్ యానందరామా
ప్రభో. 83

మ. బలగర్వాంధవిపత్తుసంఘములచెప్ప న్కాలధర్ముండపు
యలదైత్యాధిపు రావణాసురుని చర్యాధిక్య గర్వక్రియా
కలనోన్మాదుడవా రిరక్షణ రతోగ్రహ్వాంతుడౌ కీర్తికా
వ్యలసహ్సోచ్ఛకుడవైన నిన్నుఁగొలుతున్ యానందరామాప్రభో.

మ. సురలెల్లప్పుడుభక్తియుక్తులయియస్తోకార్చనలోజేయుచు
కరముల్తోడ్చుదురేమహాత్ముకొఱకై కాక్షించి రక్షార్థమై
పరమప్రీతిని; ఆర్తిరక్షణ మహావ్యాపారపారీణితో
ద్యురతశ్రేష్ఠుడవైననిన్నుగొలుతున్యానందరామాప్రభో.

కా. ఈలోకంబునువీడిపోవునెడ పొయ్యేమార్గమెట్లుండునో?
ఏలోకంబా? ఎటో? అటేమియగునో? ఎంతేనిచింతింపఁగా
నాలోతంతయుగానరాదు శుశ్రీతులవ్యాహారమేగానిని
త్యా! లోలాత్ముడనీనెదిక్కువరదా! ఆనందరామా! ప్రభో.

మ. కరముల్గల్గిన సత్ఫలంబునకు నిన్లాక్షించి పూజించెదన్
చరణంబుల్గలసత్ఫలంబునకు నీ స్థానంబుకై పోయెదన్
వరవక్త్రంబునుగన్న సత్ఫలముకై వాంఛించి నిన్బాడెదన్
అరలేకుండఁగ నెమ్మదిన్దలచినిన్నానందరామా! ప్రభో. 87

మ. కరుణాసాగర, సాహసాంక, విలసద్గంగానదీతుల్యపూ
తరసప్రాభవనామతారక! మహోద్యత్తుండ దుగ్ధేందుకీ
ర్తిరమాశోభితదివ్యకావ్య రమణా! దీయండ వ్యర్థుండ ని
త్యరతుండన్ కరుణించి కావగద వేయానందరామా! ప్రభో. 88

మ. కలకాలంబెరిగోయెరుంగక మొదుమ్మర్చుండనై పోవుట
కలశబ్దంబులఁజేతనైనవరకుం గప్పించి నీకీర్తనలో
పలురీతిప్రముదంబునక విమలసంపత్తిన్నదాసాదెదక
యలపాపంబులడంచిముక్తినిదుమా యానందరామా! ప్రభో.

శా. అంతంబుననలేనినేదములెసీ యాకారమున్వక్తియున్
చింతజేయఁగ నేరవన్న నెపఁడీ జీవాత్మదేవాత్మలన్
సాంతం బున్గనిచెప్పగల్గునిలలోఁ జర్చించియర్పించియున్
అంతానంత, నితాంతమంతన మహాయానంద రామాప్రభో.

శా. మాయామూలమిదం (38) ప్రథానమన సామాన్యాధిక
వ్యక్తిచేఁ
గాయోత్పత్తికి(39) భాగధేయమునసంకాశించితిన్మర్త్యగా
మాయాసంకులపంక (40)చక్రమణ కర్మార్థంబునంసారమే
వ్యాయామంబునముక్తిఁ గాంచఁగలనో యానంద రామా
ప్రభో. 91

మ. జనలన్ సౌఖ్యములందుఁ దేల్చునగుగాజన్మించెనెవ్వండ్రిలన్
రణమందెంతయుదుర్హృదుఁడయిన యారాక్షేశ్వరున్ రావణున్
దునుమన్నాడుతనూనుపద్ర ధముగా దోర్బల్యుడైమించెనే
యనఘుండట్టిమహాత్ముగొల్చెదనదాయానంద రామాప్రభో.

మ. ధనికుల్ధర్మముఁజేసియున్ నృపతులంతాదానములేసియున్
మనుశాసన్ముతులెల్ల వేదహిత సంకాశత్వతత్వంబునుం
గనగానో; ధనరాజ్యవిద్యలననా కాలేపుష్కాత్మ ని
న్ననయంబున్ స్మరియింతు నెమ్మనములోనానంద రామాప్రభో.

(38) ప్రృథి. (39) పూర్వకృతమైన శుభాశుభకర్మము.

(40) పలుసార్లు పరిభ్రమించునది.

మ. అమృతాహోరులయజ్ఞతంత్రములచేనర్చింతుగాకెంతయున్
ప్రముదంబేర్పడ భోజనము సహస్రబాహ్మణశ్రేణికికొ
కృమమొప్పమృడగూర్తుగాక; యనమర్థవృద్ధుడొనేనుర
మృమణిపార్థివజేతు నెల్లపుడునిన్నానందరామాప్రభో! 94

మ. అనిలోదభృతుగుహువిభీషణునికుభాంశ్రపభాభాసమా
ననితాంతస్తవనీయ సదృశులు నొనట్టివు, చంచత్కృపా
ఘనతక శాశ్వతమైన జీవితములక గల్గించవేమున్న ధ
న్య! ననుకృత్యపఱచాడ వేసతతముకయానందరామాప్రభో! 95

మ. ఎఱగేభక్తులకోర్కెలిచ్చువరగా ఈశానసంస్తుత్య, భూ
సురపూజార్చితపాద, సున్మధతీరస్కృత్యాభగాత్రామహా?
సుగవర్షండుగు రావణవృశయమా సోమాభితుల్యాస్యది
వ్యరమాశోభితపక్ష, దాశరథి, ఓయానందరామాప్రభో! 96

శా. లోకాశ్రితనైతల్లి నీతయనయిల్లుందిద్దు భార్యకదా?
సాకల్యంబుగ (41) నాకుసూనుకుశలస్వామి నెగా? కాశిలో
శ్రీకంఠండుల జీవకోటిచెవిలో, జెప్పేటిగుట్టెంచ నీ
దాకల్యాణతరంబు తారకమెగా? ఆనందరామాప్రభో! 97

మ. కనగానేడవజన్మరాముడను రక్ష ద్వేషిజన్మించుటల్
ఘనఁడొవాల్కివాక్కుచూవలినిసంకాశించుపీయూషముకొ
మనసారకరసికద్విరేఫములు పల్మారేకమై గోలుటల్
యనఘానీదగుధర్మమార్గమెగనా? యానందరామాప్రభో! 98

మ. కరుణావాసము, ధర్మసుస్థిరము. లోకాశ్రీ (42) నిదానంబు, నా
సురనిసర్వణమున్, ధనర్ధరణముకొ సోత్సాహకారుణ్యముకొ

పురుషాకారము సంస్కృతిందగిలి సొంపునాంచు నాజన్మ ని
స్యరుచిప్రాభవమందుఁగాక వరదా ఆనందరామాప్రభో. 99
మ. ధరణిఁగముక్తిని గోరమానవుఁడు దైత్యారాతి సద్ధర్మ ప
చ్చరసీజోద్భవ గంగలోశిరము ముంచుఁజెల్లుఁ గాదన్న పు
ణ్యరతుండౌ కవివర్యువాల్కిక సుధా 43వ్యాహరమాధుర్యకా
న్యరసంబునముంచనౌ శిరము నిత్యానంద రామాప్రభో.

శా. రామాయన్నను రామచంద్రుడనినన్ రామాయన్నన్నరే
రాముండన్నను, రామిగాఁడన, నిగర్వజ్ఞుండ వై నెమ్మి “న
న్నేమర్యాదనుగాని మానసముతో కేబిల్వమోక్షంబు ని
త్తామర్యాళికి” నంచుఁబల్కితివిగా యానంద రామాప్రభో.

శా. ఏ రామత్వముభూమిఁ బూజలశుభంబేచారగాగోరి జో
హరై దేవతలెల్లఁ గొల్వగనిలన్ 44హాలాస్యఁడై, నిందితా
కారామారశరీరుఁడై రిపుల శిక్షుఁజేసి విన్నాఁమా
నారామత్వమవైననిన్నఁగొలుతున్ యానంద రామాప్రభో.

శా. దేవా రాఘవ, విష్ణుమూర్తివగు నీదివ్యావతారంబు పా
రావారప్రసృతావనిన్ నృపకుల ప్రారంభహాటన్దదా ?
“నావిష్ణుఃపృథివీపతి”యనెడు వాక్యార్థంబు సార్థంబయె
లవాసాధిక సర్వసద్గుణ గణా ఆనందరామాప్రభో. 3

మ. అనఘుండీశ్వరుఁడేమహాముదముతో నార్యామహాదేవికిన్
వినుతందారక రామనామఫలమున్ వేనోళ్ళబోధించిననీ
నినునీదైన, మహాత్వమున్బొగడఁగా, నేనాసమర్థుండ ! తె
ల్యనివాచాఁడు, దివ్యుఁగావనగుసత్యానంద రామాప్రభో.

